

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

60111100 - Тарих
бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

ЎЗР ОЎМТ
Буйруқ № 365
25.08.2021

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат педагогика университети;

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил «24» 08 даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил «25» 08 даги 365 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рақамига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 60111100 - <i>Тарих</i> бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи.....	4
1.1. Қўлланиш соҳаси	4
1.1.1. 60111100 - <i>Тарих</i> бакалаврият таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши.....	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 60111100 - <i>Тарих</i> бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи	4
1.2.1. 60111100 - <i>Тарих</i> бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари	4
1.2.2. 60111100 - <i>Тарих</i> бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари	4
1.2.3. 60111100 - <i>Тарих</i> бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари	5
1.2.4. 60111100 - <i>Тарих</i> бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари	5
2. 60111100 - <i>Тарих</i> бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар.....	6
2.1. Умумий компетенциялар.....	6
2.2. Касбий компетенциялар.....	7
Библиографик маълумотлар.....	9
Келишув варағи.....	10

1. 60111100 - *Тарих* бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи

60111100 - *Тарих* таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги, кечки ва сиртки таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Кундузги таълимда бакалаврият дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси.

1.1.1. 60111100 - *Тарих* бакалаврият таълим йўналиши Малака талабнинг қўлланилиши.

Малака **60111100 - *Тарих*** бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиш бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- бакалаврият битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг ота-оналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60111100 - *Тарих* бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 60111100 - *Тарих* бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60111100 - *Тарих* – педагогика соҳасидаги йўналиш бўлиб, умумий ўрта таълим мактаблари, ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари учун бакалаврият таълим йўналиши бўйича педагогик кадр жараёнида фойдаланиладиган фанлар, педагогик фаолият воситалари, усуллари, методлари;

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида ҳамда мустақил тадқиқотчи сифатида илмий-

педагогик тадқиқот ишлари билан шуғулланиш;

оммавий ахборот воситалари, давлат бошқаруви органлари, бошқа давлат ва нодавлат муассасаларида касбий фаолият юритиш каби комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 60111100 - Тарих бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- умумий ўрта таълим мактаблари, академик лицей ва профессионал таълим муассасаларида “Ўзбекистон тарихи”, “Жаҳон тарихи” фанларига оид фанлардан ўрнатилган тартибда дарс бериш;

- таълим тизимида кабинет мудирлари, лаборант ва унга тенглаштирилган лавозимларда фаолият юритиш;

- мос таълим йўналишлари бўйича таълимни амалга оширувчи вазирликлар, унинг тармоқ бошқармалари ва муассасаларида методист бўлиб ишлаш;

- маҳаллий ўз – ўзини бошқариш органлари ҳамда жойларда маънавият ва маърифат марказларида, маънавият тарғибот маркази; миллий мафкура илмий-амалий маркази; маҳаллий давлат ҳокимияти ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида мутахассис, сифатида фаолият олиб бориш;

- мос ихтисослик бўйича илмий-тадқиқот жараёнлари, маънавий-маърифий тарғибот ишларида фаолият олиб бориш;

1.2.3. 60111100 - Тарих бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- педагогик;
- илмий-тадқиқот;
- маънавий-маърифий;
- ташкилий-бошқарув;

Таълим йўналиши йўналишлари бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. 60111100 - Тарих бакалаврият таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60111100 - Тарих таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 7-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

педагогик фаолиятида:

- таълим мазмунини белгилаш тамойиллари ва мезонларига риоя этиш, ўқув материалларини танлаш ва тизимлаштиришга доир замонавий ёндашувларни ҳисобга олиш, ўқув материалларини моделлаштириш;

- яхлит педагогик жараённинг умумий қонун, қонуният ва тамойилларига амал қилиш, таълим-тарбия жараёнида ташкилий, психологик, дидактик ва социологик қонуниятларнинг амал қилиш;

- таълим-тарбия жараёни таркибий қисмлари (мақсад, натижа, мазмун, шакл, метод ва восита)нинг ўзаро алоқадорлиги ва умумийлигини ҳисобга олиш;

таълим-тарбиянинг хилма-хил метод ва замонавий педагогик технологияларни оқилона қўллаш, ижодий ёндашув асосида миллий менталитетга мослигини таъминлаш;

Ташкилий-бошқарув фаолиятда:

- педагогик ва ахборот технологиялардан фойдаланган ҳолда таълим бериш мониторинги ва сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;

- жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш;

- фикрлар ҳар-хил бўлган шароитда тўғри қарор қабул қилиш;

- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишнинг натижаларини баҳолаш.

Маънавий-маърифий фаолиятида:

- маънавий-маърифий ишларни режалаштира олиши, уни ташкил этиш методикасини эгаллаш, ўқувчилар онгига миллий ғояни сингдириш;

- ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларини билиши;

- глобаллашув шароитида кечаётган жараёнларда ахборот коммуникация технологияларининг ўрни ва таъсири ҳақида тушунтириш ишларини олиб бориш;

- миллий урф-одат ва маросимларни ўтказишда, умуминсоний кадриятлар, меҳр-мурувват, бағрикенглик, ватанпарварлик, садоқат каби юксак инсоний фазилатларни сингдириш қобилиятларига эга бўлиши керак.

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- тарих соҳасида илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда таълим йўналишидаги фанлар ва уларни ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот олиб бориш;

- тарих фанларига доир интернет тармоғида янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда излаш ҳамда амалиётга бевосита тadbик этиш;

- тарих таълим йўналишларидаги фанларга оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва чет эл илмий-тадқиқот ютуқларини ўрганиш;

- илмий-тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;

- маълумотларни жамлаш, қайта тайёрлаш, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилиш;

- тарих доир тадқиқот натижалари ва ишланмаларини тadbик этиш қобилиятларига эга бўлиши керак.

2. 60111100 - Тарих бакалавриат таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб вазифаларини билиши, сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, маданий масалаларни, муаммоларни мустақил таҳлил қила олиш;

- дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши;

- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, гуманитар фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;

- ўқувчиларда мафкуравий ва ахборот хуружларига қарши иммунитетни юзага келтириш метод ва технологияларини қўллай билиши; жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш;

- ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, касбий фаолиятда мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;

- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;

- таълим-тарбия жараёнини ташкил этишнинг асосий ва ёрдамчи шаклларида унумли фойдаланиш; ўқувчиларнинг бўш вақтини самарали ташкил этиш ва ўтказиш;

- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тассавур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш ўқув ва кўник-маларига эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- касбий фаолиятига тегишли меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиш;

- таълим-тарбия жараёни таркибий қисмлари (мақсад, натижа, мазмун, шакл, метод ва восита)нинг ўзаро алоқадорлиги ва умумийлигини ҳисобга олиш;

- таълим-тарбиянинг хилма-хил методларини, замонавий педагогик технологияларни оқилona танлай олиш, ижодий ёндашув асосида метод ва технологияларнинг миллий менталитетга мослигини таъминлаш;

- таълим мазмунини белгилаш тамойиллари ва мезонларига риоя этиш, ўқув материалларини танлаш ва тизимлаштиришга доир замонавий ёндашувларни ҳисобга олиш, ўқув материалларини моделлаштириш;

- тарих таълими бўйича рақоботбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;

- тарих фанларига оид янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва таълим жараёнига тадбиқ қила олиши.

- фуқаролик жамиятининг долзарб масалаларини билиши, Ўзбекистонни ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харакатлар стратегиясидаги ижтимоий соҳани ривожлантиришга оид

мақсадли вазифаларни амалга ошириш;

– ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;

– тарих фанларининг асосий мақсади ва тушунчалари, тарих ва унга оид фанларнинг шаклланиши ва ривожланишининг тарихий босқичлари; Ўзбекистонда тарих фани, археология, этнология, тарихшунослик, манбашунослик, музейшунослик, архившунослик соҳасидаги ютуқлар, Ўзбекистонлик олимларнинг тарих фанининг ривожига қўшган ҳиссалари ва тарих фанларидаги кейинги йиллардаги ютуқларини билиши;

– тарих фанларининг назарий масалалари тўғрисида, жумладан тарих фанининг қадимги, ўрта асрлар, янги ва энг янги давридаги тарихий қарашлар қабилар бўйича назарий билимларга эга бўлиши;

– тарихни ўрганишда даврлаштириш, энг қадимги давр, қадимги давр, ўрта асрлар, янги давр ва энг янги даврнинг хронологик саналари ва хусусиятларини билиши;

– Жаҳон тарихи ва Ватанимиз тарихининг энг қадимги даврдан то бугунги кунгача бўлган тарихий жараёнларни ривожланиш босқичларини, шу билан бирга тарихий воқеа ва жараёнларни асосий ёзма манба ва бошқа ҳужжатлар ёрдамида таҳлил қилиш;

– тарихий тафаккурларини такомиллаштириш, ўтмиш ва ҳозирги замондаги воқеа ва ҳодисаларга илмий ҳолислик ва тарихий объективлик тамойилларига амал қилган ҳолда тарихий воқеликка муносабат билдирадиган ҳамда умуминсоний қадриятлар асосида ёндашадиган эркин фикрли комил инсонни тарбиялаш, талабаларда халқимизнинг маданий, маънавий меросига, илғор анъаналари, миллий қадриятлари, ахлоқий фазилатларига ҳурмат, ватанпарварлик туйғуларини, аждодларимизнинг жаҳон маданиятига қўшган ҳиссаларидан фахрланиш ва уларнинг муносиб давомчилари бўлиши керак;

– тарих фанларининг назарий билимларини қўллаш ёрдамида тарихдан сабоқ олган ҳолда жамиятнинг муаммоларини тўғри ҳал қилиш, тарих фанининг жамиятдаги муносиб ўрнини аниқлаш;

– тарих фанларидан умумий ўрта таълим мактаблари, академик лицей ва профессионал таълим тизими педагогик амалиётида татбиқ эта олиши кўникмаларига эга бўлиши керак.

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, бакалавриятнинг асосий ўқув режа ва фан дастурлари, профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув даври менежмент, тармоқлар ва соҳалар, малака талаблари, бакалавриятнинг ўқув жараёни, сифатни баҳолаш ва назорати, мустақил таълим, ишлаб чиқариш, ташкилий-бошқарув фаолияти, малака амалиёти, битирув малакавий иши, давлат аттестацияси, ўқув фанлари блоки, олий таълим муассасаси, таълим жараёни, бошқарув жараёни, ишлаб чиқариш, лойиҳалаш, илмий тадқиқот жараёни.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкет давлат педагогика университети

Ректор А.Ю.Умаров

2021 йил « ____ » _____

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш tadqiqotлари ва илгор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Директор в.б. М.Эсанов

2021 йил « ____ » _____

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси
Халқ таълими вазирлиги

Вазир ўринбосари

2021 йил « ____ » _____

Республика таълим маркази
директори

Директор Ш.Саггаров

2021 йил « ____ » _____

М.Ў.

